

สรุปผลการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยจะนำเสนอเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมุติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและ เปรียบ เทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานการวิจัย

วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการ ระหว่างผู้บริหารหญิงและชายโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหญิงและชาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 113 คน แยกเป็นผู้บริหารหญิง จำนวน 26 คน ผู้บริหารชายจำนวน 86 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาจากทฤษฎีวิถีการตัดสินใจสั่งการของ วรูมและเยตตัน (Victor H. Vroom and Philip W. Yetton, 1973) 5 วิธี และกรอบงานบริหารวิชาการของกรมสามัญศึกษา 11 ด้าน โดยข้อคำถามได้ผ่านการกลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่านได้ข้อคำถาม จำนวน 73 ข้อ แยกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามวิถีการตัดสินใจในงานบริหารวิชาการจำนวน 68 ข้อ รวม 73 ข้อ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ พร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกรมสามัญศึกษาไปด้วย และได้สอของติดสแตมป์พร้อมที่อยู่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งกลับ ในการนี้ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจาก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์เพื่อตรวจสอบกับทางโรงเรียนว่าแบบสอบถามถึงโรงเรียนหรือไม่ สำหรับโรงเรียนที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ทำจดหมายทวงถามและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนได้ดำเนินการโดยเร็ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 113 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.07 โดยแยกเป็นผู้บริหารเทศบาล จำนวน 27 ฉบับได้รับคืน 26 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.29 และผู้บริหารชาย จำนวน 86 ได้รับคืน 69 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 79.31

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SpssPC ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยเฉพาะ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการของผู้บริหารวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และการเปรียบเทียบวิถีการตัดสินใจสั่งการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายด้วยการทดสอบ ไค-แอสควร์ (Chi-square Test)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง จำนวน 26 คน ตำแหน่งผู้อำนวยการ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 96.15 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.77 อายุระหว่าง 55 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.54 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.84

2. ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย จำนวน 69 คน ตำแหน่งผู้อำนวยการ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 94.20 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.21 อายุระหว่าง 55 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.32 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.52

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชาย

1. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานวางแผนงานวิชาการ ในจำนวนงานย่อยทั้ง 7 งานผู้บริหารหญิงเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.60 ส่วนผู้บริหารชายเลือกวิธีการตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.79 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าวิธีการตัดสินใจระหว่างผู้บริหารหญิงและชายไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมุติฐาน

2. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานจัดแผนการเรียน ในจำนวนงานย่อยทั้ง 6 งานผู้บริหารหญิงเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.28 ส่วนผู้บริหารชายเลือกวิธีการตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.51 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าวิธีการ

9. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ในงานย่อยทั้ง 7 งานผู้บริหารหญิงเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.77 ส่วนผู้บริหารชายเลือกวิธีการตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.36 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าวิธีการตัดสินใจระหว่างผู้บริหารหญิงและชายไม่แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐาน

10. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานทะเบียนนักเรียน ในจำนวนงานย่อยทั้ง 4 งานผู้บริหารหญิงเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.65 ส่วนผู้บริหารชายเลือกวิธีการตัดสินใจวิธีที่ 3 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.63 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าวิธีการตัดสินใจระหว่างผู้บริหารหญิงและชายไม่แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐาน

11. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานประเมินผลงานวิชาการ ในจำนวนงานย่อยทั้ง 3 งานผู้บริหารหญิงเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.87 ส่วนผู้บริหารชายเลือกวิธีการตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.92 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าวิธีการตัดสินใจระหว่างผู้บริหารหญิงและชายไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

2.2 เปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

1. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานวางแผนงานวิชาการ ในจำนวนงานย่อยทั้ง 7 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.84 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.69 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.7 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

2. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานจัดแผนการเรียน ในจำนวนงานย่อยทั้ง 6 งาน ผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.19 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.39 ส่วนผู้บริหารชาย

7. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ในจำนวนงานย่อย ทั้ง 5 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.28 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.02 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.33 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

8. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานจัดกิจกรรมนักเรียน ในจำนวนงานย่อยทั้ง 5 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.28 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.33 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.18 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.00 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

9. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ในจำนวนงานย่อยทั้ง 10 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.85 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.33 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.92 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

10. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานทะเบียนนักเรียนในจำนวนงานย่อยทั้ง 4 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.57 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.58 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.28 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.00 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

11. วิธีการตัดสินใจสั่งการในงานประเมินผลงานวิชาการ ในจำนวนงานย่อย ทั้ง 3 งานผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.62 และผู้บริหารหญิงวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.67 ส่วนผู้บริหารชายวุฒิปริญญาตรีเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.20 และผู้บริหารชายวุฒิปริญญาโทเลือกตัดสินใจวิธีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.44 จากการทดสอบด้วยไค-แอสควาร์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารทั้งหญิงและชายดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมากที่สุด มีเพียง 4 คนที่เป็นอาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่มีเพียงคนเดียว ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่เกือบทั้งหมด ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้โรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียนตั้งแต่ 37 ห้องเรียนขึ้นไปไม่เกิน 60 ห้องเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 61 ห้องเรียนขึ้นไปเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยกำหนดตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยการ (ฝ่ายอัตราค่าจ้าง กองการเจ้าหน้าที่, 2538) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารทั้งหญิงและชายมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 55.79 รองลงมาคือปริญญาโท ร้อยละ 43.16 จะเห็นว่าสัดส่วนระหว่างวุฒิปริญญาตรีและโท ไม่แตกต่างกันมากนักการที่ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีถึงร้อยละ 43.16 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพราะวิทยาการแผนใหม่เกิดขึ้นเสมอ และการศึกษาทำให้เข้าถึงวิทยาการเหล่านั้น รู้ทันโลกและทันคน และยังมีส่วนในการส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพและตำแหน่งหน้าที่อีกด้วย เพราะนอกจากคุณสมบัติด้านวิทยุแล้ว คุณสมบัติด้านคุณวุฒิก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา อุทัย บุญประเสริฐ (2521) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "ในปัจจุบันเราได้พบว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการ

บุกเบิกทางไปสู่การเป็นผู้นำ วุฒิหรือระดับการศึกษามีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมบทบาทในฐานะผู้นำ เป็นสิ่งที่ยอมรับนับถือในวงราชการไทย โดยเฉพาะผู้ได้รับปริญญาเอก ไม่ว่าจะมาจากสาขาใด มหาวิทยาลัยใด ประเทศใดก็ตาม สังคมและวงราชการไทยเตรียมพร้อมที่จะรับอยู่เสมอ ในการพูด ในการเสนอความคิดเห็นใดๆ มักจะได้รับการเอาใจใส่จากทุกฝ่าย " และรัฐเองก็เล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ได้เปิดหลักสูตรบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอก ในมหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่ง สำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่เตรียมตัวเป็นนักบริหารต่อไป ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้เปิดสถาบันฝึกอบรมนักบริหารทางการศึกษา เป็นหลักสูตรสำหรับผู้ที่ จะเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหาร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดจนเพิ่มทักษะและประสบการณ์ที่เหมาะสมด้านการบริหารการศึกษา และสามารถนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (กรมสามัญศึกษา, 2535) ในด้านอายุของผู้บริหาร พบว่าส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 55 ปี และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารระหว่าง 11-15 ปี การที่ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 55 ปีและมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์และความพร้อม มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารโรงเรียน เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

ตอนที่ 2

การเปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากการทดสอบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการ ระหว่างผู้บริหารหญิงและชายด้วยการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-squar Test) ผลปรากฏว่าวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการของผู้บริหารหญิงและชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน ในงานบริหารวิชาการทั้ง 11 ด้าน จำนวน 68 งานย่อย ส่วนใหญ่ผู้บริหารทั้งหญิงและชายใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารอภิปรายปัญหาในกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจให้สอดคล้องกัน" มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายฝน เจริญเชาว์

(2535) ชานี กาทอง (2529) และ จงกลณีย์ ยศบรรดาหัตถ์ (2534) ที่พบว่าในงานบริหารวิชาการนั้น ผู้บริหารใช้วิธีการตัดสินใจสิ่งการวิชีที่ 5 มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครนั้น เปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานบริหารวิชาการ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ เรืองวณิชชกุล (2530) ที่พบว่าผู้บริหารต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ "ผู้บริหารร่วมกับกรรมการหรือกลุ่มอาจารย์ทำการตัดสินใจ" และประนอม บุญเนา (2522) พบว่าผู้บริหารต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานบริหารด้านอื่นๆ ในการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีเพียง 6 งานย่อยที่ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารหญิงและชายใช้การวิชีตัดสินใจสิ่งการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 อาทิ งานการประเมินและติดตามการปรับปรุงการจัดแผนการเรียน งานการจัดห้องสมุด เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน งานการส่งเสริมให้ครูลาศึกษาต่อหรือการศึกษาดูงาน ทั้งในและนอกประเทศ งานการจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน งานการจัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ งานการติดตามประเมินผลและการตรวจสอบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ในงานทั้ง 6 งานนี้ผู้บริหารหญิงและชายเลือกวิธีการตัดสินใจแตกต่างกัน แม้ว่าวิธีการตัดสินใจสิ่งการจะสามารถบ่งชี้ถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำก็ตามแต่ในการตัดสินใจแต่ละครั้งแต่ละ เรื่องนั้น มีปัจจัยหลายประการ ซึ่งในเรื่องอำนาจหน้าที่ของผู้นำนั้น Fiedler (1965), House (1971), Hunt & Larson (1974), และ Vroom and Yetton (1973) กล่าวว่า "ประสิทธิผลของลักษณะผู้นำ (Leadership effectiveness) บ่อมีส่วนผสมผสานของปัจจัยหลายประการเช่น ส่วนบุคคล (individual) ได้แก่ บุคลิกภาพ (Personality), ความเฉลียวฉลาด (intelligence) และสถานการณ์ (Situation) ได้แก่ ลักษณะธรรมชาติของหน่วยงาน ระยะเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเรียกว่า "ทฤษฎีเกี่ยวกับสถานการณ์ (Contingency theory)" ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ความสำเร็จของผู้นำแต่ละแบบนั้น บ่อขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นหลักโดยเฉพาะ ถ้าหากเวลาจำกัดแบบเผด็จการอาจจะเหมาะสม แต่ถ้าหากมีเวลาพอแบบประชาธิปไตยอาจจะเหมาะสม" (อรุณ รักธรรม, 2523)

การที่ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหญิงและชาย เปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามาส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการนั้น เนื่องจากครู อาจารย์เป็นผู้ปฏิบัติงานสอนเป็นประจำ บ่อจะมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่ถูกต้องตรงประเด็น ครู อาจารย์ย่อมสามารถให้ข้อมูลที่ผู้บริหารต้องการได้ และยังสามารถช่วยแก้ปัญหาบางสถานการณ์ได้อีกด้วย งานวิชาการในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของทุกคน มิใช่ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือ เป็นหน้าที่ของครู บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือสนับสนุนงานวิชาการ ดังที่ มิลเลอร์ อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวว่า "งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน" นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหญิงและชายเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership style) คุณสมบัติของผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ จะใช้อำนาจตามวิถีทางประชาธิปไตย การตัดสินใจจะถือความเห็นส่วนใหญ่ มีการประชุมปรึกษาหารือก่อนการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจ รับฟังความคิดเห็น ไม่ใช่อำนาจกดขี่ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแก้ปัญหา (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2534) ทั้งนี้เพราะแบบภาวะผู้นำ Leadership style เป็นปัจจัยหนึ่งในการที่ผู้บริหารจะเลือกใช้วิธีการในการตัดสินใจสั่งการ อรุณ รักธรรม (2523) กล่าวว่า "ความสำเร็จของหน่วยงานขึ้นอยู่กับความสามารถและรูปแบบของการเป็นผู้นำ การตัดสินใจสั่งการของผู้นำมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน คุณลักษณะธรรมชาติของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ก็คือ ความสามารถ (ability) ในการวินิจฉัยสั่งการที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและศรัทธาแก่บุคคลอื่น ๆ ในองค์กร" Griffiths อ้างถึงใน เจริญผล สุวรรณโชติ (2519) ได้เสนอทฤษฎีว่า "การบริหารคือการตัดสินใจ หน้าที่ของนักบริหารก็คือการควบคุมดูแลให้กระบวนการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ"

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์ (2529) กล่าวว่า "ผู้นำจำเป็นต้องมีความสามารถและใช้ความสามารถให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ (Situation Factor) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลทั้งต่อการปรากฏขึ้นของผู้นำและพฤติกรรมผู้นำภายในกลุ่ม" ซึ่งในเรื่องแบบพฤติกรรมผู้นำกับการตัดสินใจสั่งการ Brunson, Debra Bradley (1991) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำและ ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารการศึกษา รัฐแคลิฟอร์เนีย จากการศึกษาพบว่าแบบภาวะผู้นำกับระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ของคณะกรรมการบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะบุคลิกภาพของผู้บริหาร การศึกษา อายุ ประสบการณ์ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพผู้บริหารของ Blanchard and Hersey ทำการวัด นอกจากนี้จิตติยา จันทพลาบูรณ์ (2536) ทำการวิจัยพบว่าผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพในระดับสูงด้านความต้องการ

การเป็นผู้นำจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจสั่งการในแบบที่ 5 คือ ผู้บริหารอภิปรายปัญหาและประเมินทางเลือกร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจให้สอดคล้องกัน

มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับโอกาสในการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนที่มีผู้บริหารต่างประเทศกัน ผลการวิจัยของ Unger, Pamela Klein (1994) โดยการสำรวจความคิดเห็นจากครูในรัฐเวอร์จิเนียพบว่า โรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นชาย ครูจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นหญิง Braddy, Dina Anderson (1992) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับโอกาสในการมีส่วนร่วมของครูในงานบริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากกว่าโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน นอกจากนั้นยังพบว่า ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสตรีจะให้โอกาสครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น เมื่อผู้บริหารสตรีมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และยังให้ความเห็นว่าผู้บริหารสตรีเข้มแข็งกว่าผู้บริหารชาย แม้ว่าข้อค้นพบในต่างประเทศเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ จะไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบก็ตาม ทั้งนี้เพราะงานวิจัยในต่างประเทศเป็นการสำรวจความคิดเห็นจากครูเพียงด้านเดียว นอกจากนั้นยังเป็นผลมาจากปัจจัยหลายปัจจัย เช่น ธรรมชาติองค์กร การกระจายอำนาจในหน่วยงาน และสถานการณ์ เป็นต้น นอกจากนั้น ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเท่านั้น ส่วนการบริหารด้านอื่นๆ อาจได้ข้อสรุปที่แตกต่างไปจากนี้ จึงควรมีการวิจัยเปรียบเทียบในงานบริหารโรงเรียนทุกด้าน เพราะจากการวิจัยของ Braddy, Dina Anderson (1992) ดังที่กล่าวมาแล้วเป็นข้อยืนยันว่า ผู้บริหารต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารด้านหลักสูตร หรือด้านวิชาการมากกว่าต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารด้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย สมมิตร (2522) ที่พบว่าครูต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการมาก ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง และด้านธุรการและการเงินอยู่ระดับน้อยมาก ส่วนผู้บริหารต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการมากที่สุด

นอกจากการเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจสั่งการ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบระหว่างวุฒิการศึกษาของผู้บริหารหญิงและชายกับการตัดสินใจสั่งการ เพื่อดูว่าเมื่อผู้บริหารทั้งหญิงและชายมีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น จะเลือกใช้วิธีการตัดสินใจที่แตกต่างกันหรือไม่ จากการ

ทดสอบด้วย ไค-แอสควร์ พบว่าไม่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือผู้บริหารเพศหญิง และเพศชาย ไม่ว่าจะมีความรู้การศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนมากใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการ วิธีที่ 5 มากที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารงานวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิง และชายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน จากข้อค้นพบทำให้บอกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำ ของผู้บริหารทั้งหญิงและชายว่าเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะด้านวิชาการ นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ทดสอบด้านวุฒิ การศึกษากับวิธีการตัดสินใจ พบว่าไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารทั้งหญิงและชายที่มีระดับการศึกษา ปริญญา ตรีหรือสูงกว่า ส่วนมากเลือกใช้วิธีการตัดสินใจวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารอภิปรายปัญหา กับกลุ่มผู้ใต้ บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจให้ความเห็นสอดคล้องกัน"

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เปรียบ เทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหาร หญิงและชาย ผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารหญิงและชายมีความสามารถ ในการบริหารงานในโรงเรียนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยเฉพาะงานวิชาการ ดังนั้น กรมสามัญศึกษา อาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพิจารณาคัดสรรข้าราชการครูสตรีเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จากข้อมูลที่ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (อ้างถึงใน สุชีรา ทอมสันและคณะ, 2538) ได้ รวบรวมจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2534 ในระดับวุฒิต่างๆ พบว่าในระดับปริญญาตรีเป็นผู้หญิง จำนวน 37,594 คนชาย จำนวน 28,893 คน รวม 66,487 คน ส่วนในระดับปริญญาโทเป็นผู้หญิง จำนวน 2,567 คน ชาย จำนวน 2,597 คน จะเห็นว่าในระดับปริญญาตรีนั้น เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนระดับปริญญาโทมีสัดส่วนเท่า ๆ กัน ในส่วนของกรมสามัญศึกษาเอง ข้าราชการครูในสังกัด

กรมสามัญศึกษา เป็นเพศหญิงมากกว่าชาย เช่นกัน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าผู้หญิงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากกว่าชาย และเข้ารับราชการครูมากกว่าชาย แต่การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารกลับมีน้อยไม่ถึงร้อยละ 10 คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2534) กล่าวว่า

" ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าในอาชีพของสตรีก็คือ การไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของสตรีจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน" ซึ่งในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2537) กล่าวว่า ".... รัฐควรให้การสนใจเป็นพิเศษต่อการโน้มน้าวทัศนคติของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจที่เป็นชายให้เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกให้จงได้..... เพื่อให้สังคมตระหนักว่าสตรีมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาในทุกด้าน ทุกระดับและทุกขั้นตอน " ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ผู้บริหารในระดับสูงของกรมสามัญศึกษาที่เป็นชาย จะเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสตรี หันมาให้การยอมรับความรู้ความสามารถของสตรีรวมทั้งให้การสนับสนุนสตรีให้เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันหรือมากกว่านี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีว
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารวิชาการระหว่างผู้บริหารหญิงและชายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ในโรงเรียน โดยการสุ่มจากผู้บริหารและครูทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงการปฏิบัติงานและในการตัดสินใจสั่งการ ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจทั้งผู้สั่งการและผู้ปฏิบัติ

2. ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจระหว่างผู้บริหารหญิงและชายในงานบริหารโรงเรียนทุกด้าน เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าในการบริหารโรงเรียนแต่ละด้านนั้นผู้บริหารเลือกตัดสินใจวิธีใด

3. ควรจะมีการทำวิจัยเปรียบเทียบวิธีการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารโรงเรียนทุกด้าน ตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

4. ควรมีการศึกษาตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจสั่งการ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย